

названия и т.п. Кроме собственно языковой и речевой тренировки, возникает еще и психологический эффект – «чувство достижения»: студенты обнаруживают, что они что-то могут, причем без помощи со стороны. После работы с диалогами обычно идут ответы на вопросы, сначала – по диалогу, потом – на какую-либо другую тему, по принципу «немедленный ответ на неожиданный вопрос» [1]. Для оживления работы над диалогами можно предлагать женские роли в диалоге – юношам, а мужские – девушкам (например, президент фирмы и его секретарша).

Литература:

1. Кононенко Н.В. Индивидуальные консультации – расширение возможностей / Н.В. Кононенко // Збірник матеріалів IV Міжнародної конференції «Сучасні підходи до навчання іноземній мові: шляхи інтеграції школи та ВНЗ». – Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. – С. 73-75.

ПРИЙОМИ ПО ПОДОЛАННЮ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАННЯ У ВНЗ **Коновалова В.Б., Мирошниченко В.М. (Харків)**

Проблемі адаптації студентів до навчання у ВНЗ приділялося багато уваги і не тільки представниками психології. На наш погляд, найбільші труднощі студентів полягають у зміні соціальної позиції при переході зі шкільного соціуму, зміні способів навчальної діяльності, зміні звичних для школяра зв'язків, відносин і стереотипів поведінки.

Зупинимось на розгляді прийомів створення викладачем ситуації успіху в навчальній діяльності студентів, які допомагають їм долати психологічний стан невпевненості та розгубленості.

По-перше, неодмінною умовою для кожного викладача є скорочення кількості зауважень за будь-яким приводом та уникнення слів та виразів, що могли б створити напруження. Наприклад, вживання виразів "груба помилка", "безглуздий варіант", "якась нісенітниця" є недопустимими, оскільки образливі зауваження викликають роздратування, гнітять, підвищують збудженість, тривожність, переривають діяльність і хід думок студентів [2, с. 34].

По-друге, будь-який вид роботи не тільки пропонується студентам для виконання, але і повинен передбачати внесення певних пропозицій та змін. Крім того, студент, автор завдання, сам керує його виконанням і оцінює найактивніших студентів. Подібні завдання стимулюють творчу активність, емоційне відношення до знань, пізнавальний інтерес. У роботу включається кожен студент, мобілізуючи свої знання, уміння, попередній досвід. Захопленість студентів викликає і здорове почуття суперництва. Наприклад, успішне виконання завдання типу "Склади задачу з цікавим змістом" забезпечує "публічний ефект", підвищує престиж студента в очах інших, що веде до підвищення його самооцінки, стимулює його знання в цій галузі, створює обстановку взаємоповаги та емоційного самозадоволення. Важливим моментом у стимулюванні студентів на виконання завдань є прийом "авансування особистості", тобто оголошення її достоїнств. Педагог називає ту позитивну якість студента, якої ще немає як стійкої якості, але яка повинна бути у людини ("У тебе гарна зорова пам'ять...", "Твоя

ретельність допоможе тобі...", "Ти завжди нове схоплюєш на лету..."), тим самим проектуючи і програмуючи успіхи особистості [1, с. 75]. Ще одним прийомом, який сприяє розвитку суб'єктної готовності студентів до включення в навчальний процес, є прийом укладення "контрактів" (тобто індивідуальних і групових договорів) між викладачем та студентами. У такій добровільній угоді фіксується (після спільного обговорення) чітке співвідношення обсягів навчальної роботи, її якості й оцінок. Даний прийом активізує діяльність студентів і сприяє виникненню адекватного сприйняття оцінки викладача, що збігається із самооцінкою [3, с. 51].

Таким чином, студенти вчаться рефлексувати свою діяльність, пройдений раніше матеріал, творчо осмислювати поточний матеріал, виявляти кмітливість, розвивати уяву. Під час подібної взаємодії викладача та студентів ми вказуємо на підсумок: зняття емоційної напруги, набуття внутрішнього комфорту, психологічний настрій на подальшу діяльність.

Література:

1. Вітенко І. С. Основи психології. Підручник для студентів ВМНЗ III-IV рівнів акредитації / І. С. Вітенко, Т. І. Вітенко - Видавництво НОВА КНИГА. – 2001. – 254 с.
2. Войтович Н. П. Відмінності шкільного та студентського колективів як аспект проблеми адаптації першокурсників до умов ВНЗ / Н. П. Войтович – Луцьк: держ. Ун-т Лесі Українки, 1999р. – С. 33-35.
3. Казміренко В. П. Програма дослідження психолого-соціальних чинників адаптації молоді людини до навчання у ВНЗ та майбутньої професії / В. П. Казміренко // Практична психологія та соціальна робота. – 2004. – №6. – С. 76-78.

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ В АУДИТОРІЇ З ОЗНАКАМИ ДИСТГРАФІЇ

Кононова О.Л. (Харків)

Складно переоцінити роль читання та письма у житті людини. Не оволодівши умінням читати та писати, як рідною мовою так і іноземною, людина за відсутності певних форм спілкування не може бути інтегрована у суспільство повною мірою. Дисграфію дефінують як стійку вибіркочну нездатність оволодіти навичкою письма за правилами графіки, не дивлячись на достатній для цього рівень інтелектуального та мовленнєвого розвитку, відсутність грубих порушень слухового та зорового аналізаторів, а також оптимальні умови навчання. Причинами цього явища можуть бути психологічні, органічні фактори, які зумовили труднощі в опануванні грамоти, спадкова схильність тощо. Тому дисграфію розглядають у різних аспектах, наприклад у психолого-педагогічному, психофізіологічному, психолінгвістичному.

Навчання іноземним мовам має значне практичне значення, аудиторія має оволодіти всіма аспектами писемного та усного мовлення – аудіюванням, читанням, письмом та говорінням. Необхідність оволодіння іноземними мовами на сучасному етапі спонукає до вдосконалення методів та пошуку нових форм навчання з урахуванням особливостей аудиторії. А наявність дисграфії характерна приблизно для 5-20% аудиторії, незалежно від віку, національності чи інших показників.